

Nr 20.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag ur kyrkofonden för avlönande av präster m. m.

Genom en den 2 mars 1951 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 101, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden föreslagit riksdagen att *dels* antaga nedan återgivna, vid propositionen fogade förslag till lag om upphävande av 5 § lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat, *dels ock* med bifall till under särskilda punkter upptagna förslag

1. bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med vad *föredraganden, statsrådet Quensel*, under förevarande punkt förordat meddela bestämmelser angående provisoriskt lönetillägg åt vissa präster, särskild gottgörelse åt vissa prästgårdsinnehavare för uppvärmningskostnad, semesterkostnadsbidrag åt präster, provisoriskt nyreglerad emeritilön och familjepension från kyrkofonden samt provisoriskt representationsbidrag åt biskoparna, att gälla tills vidare, beträffande semesterkostnadsbidraget under kalenderåret 1952 och i övrigt för tiden intill den 1 juli 1952 ävensom medgiva, att samtliga ifrågavarande förmåner må bestridas ur kyrkofonden;

2. medgiva, att för prästerlig verksamhet utom riket må i överensstämmelse med vad *föredraganden* förordat ur kyrkofonden för tiden till och med utgången av juni 1952 utgå anslag till avlönande av utlandspastorerna;

3. medgiva, *dels* att anslaget för innevarande budgetår ur kyrkofonden för anlåtande av biträde vid handläggning av boställsärenden och vad därmed äger samband må överskridas med belopp, som blir erforderligt för gäldande av kostnaderna för en inom ecklesiastikdepartementet pågående fortsatt översyn av det ecklesiastika arrendeväsendet och vad därmed äger samband, *dels ock* att för anlåtande av biträde vid handläggning inom ecklesiastikdepartementet av boställsärenden och vad därmed äger samband må för tiden den 1 juli 1951—den 30 juni 1952 i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå högst 25 000 kronor;

4. medgiva, att anslaget ur kyrkofonden för avlönande av för särskild prästerlig tjänstgöring inom riket anställda präster må tills vidare från

och med den 1 juli 1951 utgå och disponeras i överensstämmelse med vad föredraganden förordat;

5. medgiva, att för tillfällig arbetshjälp åt domkapitlen i samband med den nya kyrkomusikerorganisationens ikraftträdande må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå — utöver tidigare anvisat belopp av 40 000 kronor — högst 10 000 kronor.

Lagförslaget är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag

**om upphävande av 5 § lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag
åt vissa präster i nyreglerade pastorat.**

Häriigenom förordnas att 5 §¹ lagen den 21 november 1925 om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därom meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Utän hinder av hittills gällande bestämmelser må tillfälliga resanslag för år 1950 med erforderligt belopp utgå av kyrkofondens medel.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

Förlängning föreslås för de tidsbegränsade, genom anslag ur kyrkofonden bekostade särskilda provisoriska förmåner åt biskoparna och andra präster och deras efterlevande, som beviljades av 1948 års riksdag i form av provisoriskt lönetillägg, särskild gottgörelse åt prästgårdsinnehavare för uppvärmningskostnad, provisorisk förbättring av semesterkostnadsbidrag och av emeritilöner och familjepensioner samt provisoriskt representationsbidrag åt biskoparna.

För att bereda möjlighet att i skäligen omfattning kompensera pastorerna i de svenska församlingarna i utlandet för den fortgående ökningen av levnadskostnaderna föreslås viss höjning av anslaget för vissa prästers verksamhet.

Fortsatt anslag ur kyrkofonden äskas för anlitan­de av biträde vid handläggning inom ecklesiastikdepartementet av boställs­ärenden och vad därmed äger samband.

¹ Nuvarande lydelse, se 1950 : 167.

Slutligen föreslås upphävande av maximeringen av det belopp för år, vartill de s. k. tillfälliga resanslagen till präster högst må utgå, höjning av de för rese- och traktamentsersättningar åt stifts- och kontraktsadjunkter avsedda medlen samt anvisande av ytterligare medel för tillfällig arbets-hjälpen åt domkapitlen i samband med kyrkomusikerreformens ikraftträdande.

Provisoriska avlönings- och pensionsförmåner åt vissa präster och deras efterlevande.

(Punkt 1. i propositionen.)

Genom beslut av 1948 års riksdag tillerkändes vissa prästerliga befattningshavare och deras efterlevande provisoriska tilläggsförmåner i avlönings- och pensionshänseende. De provisoriska förmånerna avsågo provisoriskt lönetillägg åt vissa präster, särskild gottgörelse åt vissa prästgårdsinnehavare för uppvärmningskostnad, semesterkostnadsbidrag åt präster, provisoriskt nyreglerad emeritilön och familjepension från kyrkofonden samt provisoriskt representationsbidrag åt biskoparna. De provisoriska bestämmelserna skulle gälla tills vidare, beträffande semesterkostnadsbidraget under kalenderåret 1949 och i övrigt för tiden intill den 1 juli 1949. Samtidigt medgavs, att samtliga ifrågavarande förmåner fingo bestridas ur kyrkofonden.

Genom beslut av 1949 och 1950 års riksdagar ha ifrågavarande provisoriska tilläggsförmåner förlängts och äga alltså nu giltighet intill utgången av kalenderåret 1951 respektive intill den 1 juli 1951 (prop. 1949: 169 och 1950: 173; riksd. skriv. 1949: 373 och 1950: 185).

Beträffande den närmare innebörden av de sålunda antagna avlöningsbestämmelserna och nuvarande löneförhållanden i övrigt för prästerskapet hänvisas till propositionen nr 204 till 1949 års riksdag s. 11—36. I fråga om det vid höstsessionen av samma riksdag fattade principbeslutet rörande prästlönerna hänvisas likaledes till nämnda proposition samt till sammansatt stats- och första lagutskotts utlåtande nr 2 till 1949 års riksdag.

Föredraganden. De av 1948 års riksdag beslutade provisoriska avlönings- och pensionsförmånerna åt vissa präster och deras efterlevande torde böra erhålla förlängd giltighet på oförändrade grunder under ännu ett år eller, därest den av 1949 års riksdag i princip beslutade avlönings- och pensionsregleringen för prästerna jämte eventuellt erforderlig särskild tilläggsreglering beträffande äldre pensionärer skulle komma att därunder träda i kraft, intill tidpunkten härför. Vad angår det provisoriska lönetillägget erinrar jag om att det rörliga tillägget å lön enligt statens löneplansförordning från och med den 1 januari 1951 provisoriskt höjts från 12 till 20 procent samt att Kungl. Maj:t i propositionen 1951: 52 föreslagit, att det rörliga tillägget under år 1951 skall utgå med 32 procent, dock

att å grundlön eller del därav, som ej överstiger 500 kronor för månad, procenttalet skall utgöra 33. Vid bifall härtill torde Kungl. Maj:t komma att enligt riksdagens bemyndigande omräkna prästernas provisoriska löne-tillägg i anslutning till angivna högre procenttal för tiden den 1 januari—den 30 juni 1951. Dylik befogenhet torde böra förbehållas Kungl. Maj:t med avseende å den nya avlöningsperioden.

Anslag till särskild prästerlig verksamhet utom riket.

(Punkt 2. i propositionen.)

Vid 1949 års riksdag fattades beslut angående anslag till utlandspastorernas avlöning till och med utgången av juni 1950 samt om bidrag till sjömansvårdsstyrelsen för avlöning av i dess tjänst i utlandet anställda präster tills vidare från och med den 1 juli 1949 (prop. nr 169 och riksd. skriv. nr 373). Beslutet innebar i huvudsak, att den dittills gällande provisoriska löneregleringen för utlandspastorerna skulle prolongeras för tiden 1 juli 1949—30 juni 1950 med endast den ändringen, att viss höjning skulle, i den mån så prövades erforderligt, kunna av Kungl. Maj:t beslutas i fråga om de till utlandspastorerna utgående tillfälliga utlandstilläggens grundbelopp. Beträffande bidraget till sjömansvårdsstyrelsen innebar Kungl. Maj:ts förslag, att avlöningsbidrag med 10 500 kronor för år skulle utgå för var och en av tio tjänster.

Sedermåra har 1950 års riksdag, efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1950:173, medgivit, att enahanda bestämmelser för utlandspastorernas avlöning skulle gälla för tiden den 1 juli 1950—den 30 juni 1951. För sjömansprästernas del ifrågasattes icke då någon ändring i den tidigare regleringen.

Föredraganden. I inkommen skrivelse har sjömansvårdsstyrelsen hemställt, att de till styrelsen utgående avlöningsbidragen måtte få utgå oförändrade för tiden 1 juli 1951—30 juni 1952. För egen del ifrågasätter jag ej heller nu några ändrade bidragsgrunder beträffande sjömansprästerna. Något nytt beslut i denna anslagsfråga torde fördenskull ej vara påkallat.

De av 1949 och 1950 års riksdagar anvisade anslagen ur kyrkofonden till utlandspastorernas avlöning innefattade bland annat anslag till tillfälliga utlandstillägg åt dessa präster, därav 13 400 kronor för år i grundbelopp och 36 600 kronor för höjning av grundbeloppen, i den mån så prövades erforderligt. Genom sistnämnda anslagsbelopp har möjliggjorts en viss anpassning av utlandspastorernas löneförmåner till levnadskostnaderna och växelkurserna å respektive tjänstgöringsorter. Emellertid äro, såvitt framgår av vissa av socialstyrelsen beträffande ifrågavarande förhållanden — senast för år 1950 — gjorda indexberäkningar, dessa förhål-

landen å ett flertal orter allttjämt och i stigande grad oförmånliga för de där stationerade prästerna. En ytterligare förbättring av löneförmånerna synes därför i vissa fall påkallad. Härvid måste dock beaktas, att den höjning av de rörliga tilläggsförmånerna, varom förslag förelagts riksdagen och som avses komma även utlandspastorerna till godo i viss utsträckning, kan, därest indextalet för utlandsorten icke förskjutes i samma grad som prisnivån här hemma, komma att göra behovet av en höjning av utlandstilläggen mindre framträdande eller rent av i något fall kanske motivera en sänkning därav. Det är icke möjligt att nu med någon säkerhet förutse, hur förhållandena i detta avseende komma att utveckla sig. För att kunna möta ogynnsamma förändringar med avseende å levnadskostnaderna å ifrågavarande orter synes det emellertid önskvärt, att ytterligare anslagsmedel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för höjning av de tillfälliga utlandstilläggens grundbelopp, därest så efter prövning i de särskilda fallen skulle befinnas erforderligt. Socialstyrelsen kan väntas komma att framlägga nya indexberäkningar med hänsyn till förhållandena å utlandsorterna i april 1951. Jag anser mig fördenskull böra förorda, att den del av det för utlandspastorernas avlönande ur kyrkofonden utgående anslaget, som må tagas i anspråk för eventuell höjning av omförmälda utlandstilläggs grundbelopp, för nästa budgetår höjes med 10 000 kronor till 46 600 kronor.

Anslag ur kyrkofonden för anlitande av biträde vid handläggning av boställsären den och vad därmed äger samband.

(Punkt 3. i propositionen.)

Jämlikt stadgande i 6 § kyrkofondslagen skall ur kyrkofonden gäldas bland annat anslag, som Kungl. Maj:t och riksdagen finna skäligt ställa till vederbörande statsdepartements förfogande för anlitande av biträde vid handläggning av boställsären den och vad därmed äger samband. Under en följd av år ha inom ecklesiastikdepartementet särskilda experter varit sysselsatta med sådana arbetsuppgifter. På förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen medgivit, att anslag ur kyrkofonden för ifrågavarande ändamål finge utgå, för vart och ett av budgetåren 1947/48, 1948/49 och 1949/50 15 000 kronor samt för budgetåret 1950/51 25 000 kronor.

De angivna anslagsbeloppen ha till väsentlig del åtgått till vissa av särskilda experter verkställda utredningar rörande dels det ecklesiastika arrendeväsendet, dels tjänsteorganisationen för kyrkomusikerna. För budgetåret 1948/49 medgav riksdagen, att anslaget finge överskridas med belopp, som bleve erforderligt för gäldande av kostnaderna för dessa två utredningar. Höjningen för innevarande budgetår har främst betingats av att ytterligare experter och en sakkunnig tillkallats för den fortsatta över-

synen av det ecklesiastika arrendeväsendet och vad därmed äger samband. Riksdagen har vidare för budgetåret 1949/50 medgivit, att anslaget må överskridas med för gäldande av kostnaderna för nämnda översyn erforderligt belopp.

Föredraganden. Medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål torde för nästa budgetår böra beräknas till oförändrat belopp, 25 000 kronor, varjämte förutsattes, att anslaget även för innevarande budgetår skall kunna överskridas, därest så skulle visa sig erforderligt.

Anslag till särskild prästerlig verksamhet inom riket.

(Punkt 5. i propositionen.)

Jämlikt 6 § andra stycket punkten 5 i 1932 års kyrkofondslag, i den lydelse nämnda lagrum erhållit enligt lagen den 13 juni 1947, nr 272, må ur kyrkofonden utgå »anslag, som Konungen enligt av riksdagen godkända grunder bestämmer för avlöande av för särskild prästerlig tjänstgöring inom riket anställda präster». Medelst detta anslag avlönas för närvarande bland annat fyrtio stiftsadjunkter inom de särskilda stifteten och fyra kontraktsadjunkter inom Luleå stift.

Reglerande bestämmelser om anställande av stifts- och kontraktsadjunkter och rörande deras verksamhet ha meddelats av Kungl. Maj:t den 13 juni 1947 och den 21 juli 1950. Enligt särskilda beslut sistnämnda dag må intill utgången av juni 1953 inom stifteten finnas anställda — förutom de fyra kontraktsadjunkterna i Luleå stift — fyra stiftsadjunkter i vardera av Uppsala och Lunds stift, fem i Luleå, en i Visby och två i Stockholms stift samt tre i vart och ett av de åtta övriga stifteten.

Omfattningen av såväl stiftsadjunkts- som kontraktsadjunktsorganisationen regleras omedelbart av riksdagen, som jämlikt den inledningsvis åberopade bestämmelsen i kyrkofondslagen har att godkänna grunderna för ifrågavarande anslags utnyttjande. I samband med riksdagens godkännande år 1947 (skriv. nr 97) av det nu gällande anslagsstadgandet fastställdes grunder härför. Med undantag av grunderna för resekostnads- och traktamentsersättningar gälla de år 1947 fastställda grunderna alljämt. Årsavlöningen, lika för stiftsadjunkt och kontraktsadjunkt, utgöres av ett begynnelsearvode å 5 580 kronor jämte tre ålderstillägg, ett vart å 300 kronor, ävensom ödebygdstillägg enligt Kungl. Maj:ts särskilda bestämmande, dyrtids- och kristillägg enligt de grunder, som gälla för befattningshavare i statens tjänst med äldre s. k. reglerad avlöning, samt provisoriskt lönetillägg med för närvarande 720 kronor för år. Härtill kommer resekostnadsersättning — för stifts- och kontraktsadjunkterna i Luleå stift därjämte traktamentsersättning enligt särskilda besparingsbestämmelser — antingen i form av fast resanslag för år eller

omedelbart efter allmänna resereglementets bestämmelser, klass II B. Resekostnadsersättningarna, vilka enligt de av riksdagen 1950 godkända grunderna tills vidare må jämte traktamentsersättningarna utgå med tillhoppa högst 110 000 kronor för år, vilket innebär en ökning med 10 000 kronor i förhållande till de år 1947 godkända grunderna, blevo vid regleringen den 21 juli 1950 för tiden intill utgången av juni 1953 av Kungl. Maj:t för stiftsadjunkterna i samtliga stiftet, utom Luleå och Visby, bestämda såsom fasta resanslag, vilkas belopp bestämmas av vederbörande domkapitel. För detta ändamål ha följande belopp ställts till domkapitlens förfogande, nämligen i Uppsala 9 800 kronor, i Linköping 5 400 kronor, i Skara 5 400 kronor, i Strängnäs 4 500 kronor, i Västerås 6 000 kronor, i Växjö 6 000 kronor, i Lund 5 700 kronor, i Göteborg 5 400 kronor, i Karlstad 4 500 kronor, i Härnösand 7 200 kronor och i Stockholm 3 000 kronor. För stifts- och kontraktsadjunkterna i Luleå stift skola resekostnads- och traktamentsersättningarna samt för stiftsadjunkten i Visby stift resekostnadsersättningen utgå efter räkning med sammanlagt för år högst 43 600 kronor i det förra och 3 500 kronor i det senare stiftet.

Första lagutskottet vid 1950 års riksdag framhöll i sitt utlåtande (nr 20) med anledning av den då förordade höjningen av anslaget till ifrågovarande resekostnads- och traktamentsersättningar, bland annat, att styrkta resekostnader i tjänsten även för stifts- och kontraktsadjunkter i princip borde ersättas samt att statsmakterna icke borde genom för snävt utmätta resanslag begränsa dessa prästers resemöjligheter.

Av domkapitlet i *Härnösand* och *Växjö* ha framställningar gjorts i fråga om resekostnadsersättningarna åt stiftsadjunkterna. Domkapitlet i *Härnösand* har begärt den ytterligare ökning av stiftsadjunkternas resanslag, som kunde erfordras för att stiftsadjunkterna i stiftet skulle från och med den 1 juli 1951 erhålla skälig och rättvis ökad resekostnadsersättning. Domkapitlet i *Växjö* har hemställt om höjning av varje stiftsadjunkts resanslag från 2 000 kronor till 3 000 kronor.

Kammarkollegiet och *statskontoret* ha på anförda skäl avstyrkt att framställning gjordes om höjning av berörda anslag.

Föredraganden. Den av fjolårets riksdag beslutade höjningen av anslaget till resekostnads- och traktamentsersättningar åt stifts- och kontraktsadjunkterna från 100 000 till 110 000 kronor har möjliggjort en ökning av ifrågovarande anslagsmedel i sex stift, medan beloppen i de återstående sju stiftet utgå oförändrade. En höjning i vissa fall även av dessa belopp synes nu påkallad redan med hänsyn till gällande biljettpriser för resor med järnväg m. m. Med beaktande jämväl av den väntade ökningen av de allmänna resekostnaderna anser jag mig böra förorda, att det för ifrågovarande ändamål tillgängliga beloppet höjes till 125 000 kronor eller samma belopp, som av kammarkollegiet beräknats erforderligt redan för inne-

varande budgetår. Det torde liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att fördela detta anslag mellan de olika domkapitlen.

Från och med innevarande budgetår har det tidigare under åttonde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Lappmarks ecklesiastikverk avförts från riksstaten. I samband därmed har den ur detta anslag utgående ersättningen till kyrkoherden i Karesuando pastorat för vissa resor bland lapparna tillfälligt anvisats ur kyrkofondens anslag till extra utgifter. I fortsättningen synes emellertid beloppet lämpligen böra belasta förevarande anslag till särskild prästerlig verksamhet inom riket.

Sedan år 1944 har till kyrkoherden i finska församlingen i Stockholm utgått ett särskilt lönetillskott från kyrkofondens anslag till extra utgifter. Beloppet, som ursprungligen utgjorde 190 kronor per månad, har från och med den 1 juli 1949 sänkts till 125 kronor per månad med hänsyn till att kyrkoherden — med stöd av bland annat punkten 4 övergångsbestämmelserna till kyrkofondslagen — åtnjuter ett ytterligare bidrag från kyrkofonden å 765 kronor för år. Enligt av kammarkollegiet beträffande sistnämnda bidrag verkställd utredning utgår detta på grund av vissa äldre Kungl. Maj:ts beslut, senast av år 1816.

Som lönetillskottet å 125 kronor ur kyrkofonden på grund av församlingens förhållandevis svaga ekonomiska ställning kommit att bliva av mer varaktig natur, synes detsamma icke lämpligen böra belasta kyrkofondens anslag till extra utgifter utan skäligen i stället få utgå från anslaget till särskild prästerlig verksamhet inom riket. Samtidigt torde förutnämnda särskilda bidrag å 765 kronor till samme kyrkoherde lämpligen böra upphöra och i stället till ersättande därav det månatliga lönetillskottet å 125 kronor höjas till, i avrundat belopp, 190 kronor per månad. Det sålunda sammanlagda lönetillskottet torde böra utgå tills vidare, intill dess ifrågavarande kyrkoherdes löneförmåner må bliva reglerade såsom för motsvarande andra församlingspräster.

Anslag ur kyrkofonden för tillfällig arbetshjälp åt domkapitlen i samband med kyrkomusikerreformens ikraftträdande.

(Punkt 6. i propositionen.)

I proposition till riksdagen den 1 april 1949, nr 199, framlade Kungl. Maj:t förslag till nya grunder för kyrkomusikerorganisationen samt för kyrkomusikernas anställnings- och avlöningsförhållanden. Riksdagen godkände förslagen med vissa ändringar (första lagutskottets utl. nr 39; riksd. skriv. nr 327). Den nya organisationen har avsetts skola genomföras under innevarande budgetår.

Vid ikraftträdandet måste beslut i fråga om såväl distriktsindelning som tjänstetyp meddelas beträffande samtliga församlingar i riket. Då de flesta besluten därvid skola fattas av domkapitlen, har arbetsbördan vid dessa

kommit att under en övergångstid ökas högst väsentligt. Enär det icke ansetts möjligt för den ordinarie personalen vid domkapitlen att inom rimlig tid medhinna denna extra arbetsbelastning har 1950 års riksdag, efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 173, medgivit, att för tillfällig arbetshjälp åt domkapitlen i samband med den nya kyrkomusikerorganisationens ikraftträdande må i enlighet med Kungl. Maj:ts beprövande ur kyrkofonden utgå högst 40 000 kronor.

Föredraganden anför bland annat.

Det har efter hand visat sig, att arbetet med kyrkomusikerreformen blivit avsevärt mer omfattande än man från början ansett sig böra räkna med. Behov av ytterligare medel till extra arbetshjälp har därför framträtt i flera domkapitel; framställningar i ämnet till Kungl. Maj:t ha redan gjorts från vissa håll och äro att vänta från andra. Den mångfald av ärenden beträffande fastställande av distriktsindelning och tjänstetyp, som sedan den 1 januari 1951 påkallat beslut från Kungl. Maj:ts sida, har givit en klar bild av det synnerligen omfattande och tidskrävande arbete, som erfordras för reformens ikraftträdande. Jag har därför blivit övertygad om att ytterligare medel måste ställas till domkapitlens förfogande till extra arbetshjälp; det erforderliga beloppet torde kunna beräknas till 10 000 kronor och synes lämpligen böra bestridas ur kyrkofonden.

Resekostnadsersättning åt församlingspräst.

Jämlikt lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat, i nämnda lags nuvarande lydelse, äger Kungl. Maj:t tillerkänna kyrkoherde, komminister och kyrkoadjunkt i mån av behov ett fast resanslag å högst 500 kronor för år till täckande av vederbörandes utgifter under året för tjänsteresor, vilket anslag skall gäldas av pastoratet. Därjämte äger Kungl. Maj:t ställa särskilda belopp till domkapitlens förfogande ur kyrkofonden, sammanlagt högst 350 000 kronor för år, för att efter särskild prövning utdelas såsom tillfälliga resanslag åt de präster, vilkas fasta resanslag varit otillräckliga för deras styrkta resekostnader under året.

Det för tillfälliga resanslag tillgängliga beloppet ur kyrkofonden, vilket belopp finnes i lagen bestämt i 5 §, var tidigare maximerat till 200 000 kronor för år men höjdes till nuvarande belopp genom en av 1950 års riksdag antagen ändring av angivna lagrum. Till grund för den sålunda vidtagna höjningen lågo framställningar från ett antal domkapitel, föranledda av att det förut bestämda beloppet visat sig för det föregående året icke förslå till täckande av mer än en del av det aktuella anslagsbehovet. I domkapitlens framställningar ifrågasattes därvid, utom annat, att den i resanslagslagen härför stadgade maximeringen skulle helt upphävas. Kam-

markkollegiet och statskontoret, som hörts över framställningarna, avstyrkte dock på anförda skäl en sådan åtgärd och föreslogo blott viss höjning av maximibeloppet. Vid föredragningen av propositionsförslaget framhöll föredraganden i denna fråga, att det icke vore rimligt att församlingsprästerna själva skulle nödgas att vidkännas kostnader för tjänsteresor och att det ej heller vore önskvärt att genom för snäva anslag begränsa prästernas resemöjligheter samt att det fördenskill måhända hade varit mest rationellt att avskaffa maximeringen i lagen av det ifrågavarande anslaget ur kyrkofonden. Med hänsyn till vad kammarkollegiet och statskontoret i ärendet anført ville föredraganden emellertid icke då ifrågasätta en dylik åtgärd utan förordade, att maximibeloppet höjdes till 350 000 kronor. De då inkomna ansökningarna om tillfälliga resanslag för året 1949 slutade på en, efter preliminär granskning, sammanräknad summa av drygt 340 000 kronor.

I sitt utlåtande (nr 20) över det i propositionen framställda förslaget anförde *första lagutskottet* bland annat följande.

De resekostnader, för vilka tillfälliga resanslag utgå, kunna icke till någon del anses ersätta genom någon i prästernas avlöning ingående post. Dessa kostnader äro helt att likställa med andra tjänstemäns resekostnader och böra ersättas i samma utsträckning som dessa. Såsom föredragande statsrådet framhållit kan det icke vara rimligt, att prästerna själva skola vidkännas kostnader för tjänsteresor, och det är icke heller önskvärt att genom alltför snäva anslag begränsa prästernas resemöjligheter. Resekostnaderna lära främst uppkomma i den s. k. fria församlingvården; det torde vara allmänt känt, att denna verksamhet är synnerligen värdefull och bör uppmuntras. Såsom föredraganden jämväl uttalat hade det varit mest rationellt att avskaffa maximeringen. Härför talar icke minst möjligheten att resekostnaderna även i fortsättningen komma att ökas. Även om de skäl, som anförts mot ett slopande av varje maximering, icke synas ha större bärkraft, vill utskottet dock icke förorda någon avvikelse från Kungl. Maj:ts förslag. Gällande maximibelopp bör alltså, såsom i propositionen föreslagits, genom lagändring höjas till 350 000 kronor.

Rekvisitioner av medel för tillfälliga resanslag för år 1950 ha numera inkommit från domkapitlen. Rekvisitionerna, vilka grunda sig på till domkapitlen ingivna och av domkapitlen preliminärt granskade ansökningar av prästerna i stiftet, sluta på en sammanlagd summa av cirka 380 000 kronor.

Föredraganden. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har det belopp, som enligt 5 § lagen om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat får användas till s. k. tillfälliga resanslag åt präster, genom beslut av fjolårets riksdag höjts till 350 000 kronor. Härigenom uppnåddes otvivelaktigt en bättre anpassning till det dåvarande medelsbehovet. Den alljämt kvarstående maximeringen begränsar emellertid på ett icke önskvärt sätt Kungl. Maj:ts möjligheter att ersätta prästerna för deras i tjän-

sten företagna nödvändiga resor. Då vidare en icke obetydlig stegring av de allmänna resekostnaderna inom kort kan förväntas, synes det oundgängligt, att ytterligare anslagsmedel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för nu ifrågavarande ändamål. Det möter emellertid stora svårigheter att nu med någon grad av säkerhet anslagsmässigt uppskatta det ökade medelsbehovet. Redan med hänsyn härtill men även i övrigt synes det — såsom ju ock av riksdagen i fjol framhölls — vara det mest rationella, att den nuvarande maximeringen helt slopas; jag förordar därför, att 5 § i resanslagslagen upphäves. Jag förutsätter givetvis, att den noggranna granskning av ansökningar om tillfälliga resanslag, som hittills ägt rum, alltjämt skall upprätthållas. Tillika torde böra utfärdas nödiga övergångsbestämmelser, så att den nuvarande maximeringen ej heller begränsar möjligheterna att efter behov utdela tillfälliga resanslag för det redan gångna året 1950. — Förslag till lagändring har uppgjorts inom ecklesiastikdepartementet.

Utskottet.

De under punkten 1 i propositionen upptagna förslagen åsyfta en förlängning av de provisoriska bestämmelser om prästernas avlöning, som antagits i avbidan å den förestående under år 1949 i princip beslutade prästlönereformen, på ett år eller, därest sagda reform under denna tid skulle komma att träda i kraft, intill tidpunkten härför. Utskottet får tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del, vilka icke innebära någon ändring i de nu gällande provisoriska bestämmelserna.

Under punkten 2 i propositionen har för nästa budgetår föreslagits en höjning med 10 000 kronor av den del av det för utlandspastorernas avlöning ur kyrkofonden utgående anslag, som må tagas i anspråk för eventuell höjning av det till utlandspastorerna utgående tillfälliga utlandstilläggets grundbelopp. Beträffande anslaget i övrigt har icke begärts någon ändring i förhållande till vad som beslöts föregående år. I propositionen har vidare föreslagits, att anslaget i sin helhet finge utgå ur kyrkofonden för tiden till och med utgången av juni 1952.

Utskottet har icke något att erinra mot att sagda anslag med den föreslagna förhöjningen må utgå ur kyrkofonden. Emellertid omfattas jämväl utlandspastorerna av det ovan omförmälda principbeslutet. Då det icke torde vara avsett att undantaga dessa befattningshavare vid den blivande prästlönereformen, bör anslaget underkastas enahanda tidsbegränsning som anslagen under punkten 1. Utskottet får sålunda, med den jämkning som betingas av det nu anförda, tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Propositionen upptager i övrigt frågor om anslag ur kyrkofonden till särskilda ändamål ävensom förslag till lag om upphävande av 5 § lagen den

21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat.

Förslagen under punkterna 3, 5 och 6 i propositionen föranleda icke någon erinran från utskottets sida. Utskottet får sålunda tillstyrka, att riksdagen lämnar Kungl. Maj:t de medgivanden, varom hemställts under dessa punkter. Utskottet tillstyrker härjämte det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte dels antaga det vid förevarande proposition, nr 101, fogade förslaget till lag om upphävande av 5 § lagen den 21 november 1925 (nr 449) om resanslag åt vissa präster i nyreglerade pastorat, dels ock bifalla vad Kungl. Maj:t föreslagit i propositionen med avseende å punkterna 1, 3, 5 och 6;

B) att riksdagen beträffande punkten 2 i propositionen måtte, med den jämkning som framgår av utskottets uttalande på denna punkt, bifalla vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Stockholm den 5 april 1951.

På första lagutskottets vägnar:

VERNER HEDLUND.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Cassel, Lindblom, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Ivar Nilzon, Lindgren, Fritiof Karlsson och Georg Pettersson;

från andra kammaren: herrar Hedlund i Östersund, Johnsson i Stockholm*, Landgren, Håstad, fru Johansson i Skövde, herr Jacobsson i Sala och fröken Liljedahl*.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.